

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ МОШПО НА ДОПОМОГУ ОСВІТЯНАМ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ У БАЗОВОМУ ЦИКЛІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА «ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я», ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ» У 2024–2025 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

У сучасних умовах, коли суспільні виклики щодо збереження життя, здоров'я та безпеки стають усе більше актуальними, надзвичайно важливу роль в освітньому процесі відіграють предмети соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі нового Державного стандарту базової середньої освіти, зокрема інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут», «Основи здоров'я».

У засвоєнні соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі можуть бути певні прогалини у знаннях і навичках здобувачів освіти, що викликані воєнними діями на території України, віддаленим форматом навчання, низкою об'єктивних причин:

- стрес, розпач, окупація, повітряні тривоги;
- залученість батьків до освітнього середовища, їх зацікавленість у забезпеченні якісного доступу до освіти;
- виїзд як здобувачів освіти, так і вчителів до інших регіонів країни або за її межі;
- відсутність можливості відпрацьовувати практичні навички: моделювання ситуацій, проведення тренінгів і групової проєктної діяльності (практичний аспект, дослідження), передбачені навчальними програмами предмета «Основи здоров'я», інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»;
- пропуски навчальних занять учнями через об'єктивні причини;
- технічні перешкоди, що ускладнюють долучення здобувачів освіти до освітнього процесу (аварійні відключення електропостачання, нестабільна робота інтернет-мереж);
- фізичне та психічне перевантаження учнів, які були змушені тимчасово залишити Україну й навчатися одночасно у двох закладах освіти (іноземному та українському).

Рекомендуємо поетапно скоординувати роботу над освітніми втратами в контексті соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі:

- застосовувати індивідуальний підхід до навчання;
- продовжувати вдосконалювати цифрову компетентність освітян;
- залучати батьків до освітнього процесу;
- створювати належний психологічний мікроклімат.

Радимо освітянам створити карту опорних знань. У ній має бути зазначено головні знання з предмета за певний клас (це та основа знань, якою повинен володіти учень, і без них він не зможе навчатися в наступному класі). [Служба освітнього омбудсмена України: http://surl.li/gdsht](http://surl.li/gdsht).

Орієнтовний зразок карти: [Карта опорних знань.docx](#).

Перелік чинних освітніх програм з предмета «Основи здоров'я», інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»

Відповідно до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОНУ від 20 квітня 2018 року № 405, на вивчення предмета передбачено 1 годину на тиждень (<http://surl.li/gbfwfe>).

У 2024–2025 навчальному році вивчення предмета «Основи здоров'я» у 8–9 класах здійснюватиметься за навчальною програмою (затверджено й надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом МОНУ від 03 серпня 2022 року № 698) (<http://surl.li/xsghbv>).

Модельні програми інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»

5–6 класи

<p>Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5–6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2022 року). Автори: Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.</p>	<p>http://surl.li/pjbenz</p>	
	<p>http://surl.li/zprvms</p>	<p>Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5–6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти. Автори: Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.</p>
<p>Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5–6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2022 р.). Автори: Хитра З. М., Романенко О. А.</p>	<p>http://surl.li/nrvbat</p>	
	<p>http://surl.li/qbmlud</p>	<p>Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5–6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти. Автори: Василенко С. В., Коваль Я. Ю., Колотій Л. П.</p>

<p>Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5–6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2022 року). Автори: Гущина Н. І., Василяшко І. П.</p>	<p>http://surl.li/nthanh</p>	
---	--	---

7–9 класи

	<p>http://surl.li/ahbnsq</p>	<p>Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти. Автори: Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Андрук Н. В., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л.</p>
<p>Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти. Автори: Василенко С. В., Колотій Л. П.</p>	<p>http://surl.li/iayrwu</p>	
	<p>http://surl.li/kgcosr</p>	<p>Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти. Автори: Гущина Н. І., Василяшко І. П.</p>
<p>Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти. Автори: Шиян О. І., Дяків В. Г., Седоченко А. Б., Страшко С. В.</p>	<p>http://surl.li/nscbjp</p>	

За рішенням адміністрації закладу освіти курс «Здоров'я, безпека та добробут» може бути доповнений курсом морального спрямування (на вибір): 5–6 класи – «Етика»,

«Духовність і мораль у житті людини й суспільства», «Вчимося жити разом», «Культура добросусідства»; 8–9 класи – «Підприємництво і фінансова грамотність» (<http://surl.li/pvhjtp>). Мета – розкрити унікальність людини, сприяти самопізнанню і саморозумінню учнів.

Кількість навчальних годин на вивчення інтегрованих курсів заклад освіти визначає самостійно з урахуванням навчального навантаження на відповідні навчальні предмети в типовому навчальному плані. Кількість навчальних годин на вивчення освітньої галузі заклад освіти може зменшувати, включно до мінімального показника. Різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин (резерв навчальних годин) у кожній освітній галузі може бути перерозподілена закладом освіти між освітніми компонентами цієї освітньої галузі або на інші освітні галузі, а також на вибіркові освітні компоненти (незалежно від освітньої галузі) (таблиця 1).

Кількість годин на тиждень	5–6 класи	7–9 класи
Рекомендована	1,5	1,5
Мінімальна	1	1
Максимальна	3	3

*Таблиця 1. Навчальне навантаження на тиждень.
Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь*

Оптимально можливі два варіанти реалізації соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі в освітній програмі закладу освіти:

- 1) у навчальний план включається інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (1,5 год на тиждень);
- 2) у навчальний план упроваджується інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (1 год на тиждень) у поєднанні з одним із навчальних курсів: «Етика», «Вчимося жити разом», «Культура добросусідства», «Духовність і мораль у житті людини й суспільства».

Наголошуємо, що інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» є базовим у соціальній і здоров'язбережувальній освітній галузі, тому замінювати його повністю будь-яким курсом морального спрямування категорично збороняється! Під час складання навчальних програм на основі модельних необхідно внести корективи так, щоб базовий курс узаємоузгоджувався з курсом морального спрямування, не повторюючи його, забезпечуючи досягнення учнями визначених державним стандартом обов'язкових результатів навчання. Звертаємо увагу, що після завершення адаптаційного циклу вчитель має право обрати для предметного циклу, починаючи з 7 класу, іншу модельну навчальну програму.

Компетентнісний потенціал соціальної і здоров'язбережувальної галузі висвітлено в додатку 15, вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів – у додатку 16 Державного стандарту базової середньої освіти.

**Корисні інформаційні ресурси для вивчення предмета «Основи здоров'я»,
інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»**

1. Сайт «Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь / предмет «Основи здоров'я» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://health.moippo.mk.ua/>
2. Переможний вісник (сайт МОППО) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://surl.li/imegc>
3. Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.phc.org.ua/>
4. Сайт ГО «Stop sexting» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://stop-sexting.in.ua/adult/>
5. Сайт експерименту «Профорієнтація в НУШ» (посібники) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://surl.li/iazsf>.
6. Портал превентивної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://autta.org.ua/>
7. Сайт програми «Супергерої FAST» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ua-uk.fastheroes.com/>.
8. Інструктивно-методичні матеріали МОНУ щодо вивчення предметів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі у 2023–2024 навчальному році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://surl.li/qaadap>.
9. Майстерність відновлення : методичні рекомендації щодо подолання освітніх втрат (корисні матеріали з тем безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://surl.li/tdekjv0>. – С. 65–71.